

Голові разової спеціалізованої вченої ради із захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії ДФ 20 051.090 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктору наук з державного управління, професору **Сурай Інні Геннадіївни**

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата економічних наук, доцента, завідувача кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника **Томашевської Антоніни Василівни** на дисертаційну роботу Пронь Лесі Михайлівни «Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону» подану до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 20 051.090 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами

Тема є актуальною, оскільки, в післявоєнний період залучення інвестицій для відновлення регіонів України буде першочерговим пріоритетом. Інвестиційний розвиток регіону визначає довгострокову динаміку його економіки і соціальної сфери, в зв'язку з цим, має плануватися, аналізуватися і регулюватися в рамках державної інвестиційної політики. Сучасний стан та тенденції публічного управління інвестиційним розвитком характеризуються певною слабкістю державного управління інвестиційної діяльності, особливо на регіональному рівні, що обумовлено недосконалістю організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіонів та неспроможністю органів публічного управління вчасно виявляти та ефективно протидіяти ризикам, загрозам, викликам і небезпекам зовнішнього та внутрішнього середовища, що чинять деструктивний вплив на сферу інвестування. Зважаючи на зазначене, особливої актуальності набуває проблематика дослідження організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, виявлення його

проблем та пошук перспективних напрямків практичного застосування в умовах сучасних динамічних змін.

Таким чином, дисертація Пронь Л.М. щодо організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону є актуальною та своєчасною науково-дослідною роботою.

Дисертаційну роботу виконано як частину загального плану науково-дослідної роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: «Теоретико-методологічні та прикладні засади розроблення і функціонування інноваційних механізмів публічного управління та адміністрування» (номер державної реєстрації: 0120U100494). Внесок здобувача полягає у розробці концептуальних підходів до формування та функціонування комплексної моделі шляхом реалізації організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність

Відповідний ступінь теоретичного, методологічного та емпіричного обґрунтування наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації, на наш погляд, підтверджується великою кількістю проаналізованих наукових праць, широкого кола опрацьованої джерельної бази з різних галузей науки (публічне управління та адміністрування, право, політологія) та новітніх нормативно-правових актів, зокрема в контексті дослідження організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Поставлена автором мета дисертаційної роботи - наукове обґрунтування пропозицій з удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону – логічно розкрита.

У першому розділі *«Теоретичні основи організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону»* узагальнено наукові підходи до визначення особливостей організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, внаслідок чого з'ясовано сутність таких наукових категорій як «інвестиційний розвиток регіону», «механізми публічного управління» та «організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону». У першому розділі встановлено, що механізми публічного управління – це специфічна система забезпечення практичних аспектів реалізації функцій публічного управління інвестиційною діяльністю, що характеризується своєрідною структурою, власними методами, інструментами та важелями впливу на об'єкт управління, внаслідок чого

передбачається досягнення визначених цілей за допомогою відповідного правового, ресурсного та інформаційного забезпечення. Автором виокремлено, що організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону визначається як сукупність управлінських ланок, що систематизовані за ознаками субординації й підпорядкованості, які виконують функції взаємодії між управлінською та керованою системами з використанням методів, засобів, прийомів і способів організаційно-правового впливу, що здійснюється з метою впорядкування правовідносин у сфері інвестування на регіональному рівні та забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону.

У другому розділі *«Практика застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону в Україні»* автор провів оцінювання ефективності застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області. У результаті дослідження автором виявлено, що організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області передбачає використання таких інструментів управлінського впливу як стратегії та програми соціально-економічного й культурного розвитку регіону, в яких окремим розділом зазначаються основні засади щодо формування інвестиційного потенціалу, ефективності й напрямів його використання та окреслюються вектори управлінського впливу зі сторони органів публічної влади.

Автор провів оцінювання ефективності застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону на основі наступних параметрів: (1) наявності та кількості стратегічних документів, в яких відображено цілі щодо інвестиційного розвитку; (2) наявності окремого структурного підрозділу, що відповідає за інвестиційний розвиток; (3) співпраця між органами влади та громадським середовищем задля формування інвестиційного клімату, наявності розгалуженої мережі таких організацій; (4) зростання обсягів інвестицій в регіоні. Виявив низький рівень ефективності застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та встановлено основні проблеми її забезпечення, зокрема: (1) недосконалість чинного вітчизняного законодавства; (2) неузгодженість завдань і рішень щодо інвестиційного розвитку регіону та недостатність координації між органами державної влади в процесі регулювання інвестиційного розвитку регіону; (3) відсутність вагомих державних стимулів здійснення інвестиційної діяльності на рівні регіону; (4) недосконалість методичного інструментарію та відсутність комплексної системи показників

оцінювання ефективності публічного управління інвестиційним розвитком регіону; (5) відсутність чіткої регламентації та невизначеність відповідальності за прийняття рішень у сфері регулювання інвестиційного розвитку регіону; (6) посилення впливу дестабілізуючих чинників воєнного характеру на інвестиційний розвиток регіонів, що межують із зоною бойових дій, та тих, що забезпечують тилу функцію, створюючи умови для релокалізації бізнесу та облаштування внутрішньо переміщених осіб.

У третьому розділі *«Шляхи удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону»* удосконалено модель організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що здійснено шляхом надання пропозиції цілеспрямованого поєднання форм і методів публічного управління, функціональних його підсистем, які покликані забезпечувати моніторинг й діагностику факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, реалізовувати завдання щодо фінансового планування та прогнозування, організації ресурсного забезпечення, а також контролю за процесом інвестиційного розвитку регіону. Автором сформовано пріоритетні напрямки та основні етапи відновлення інвестиційного потенціалу та інвестиційного розвитку регіонів після завершення військових дій. Запропоновано на I етапі проводити відновлення зруйнованих підприємств критичної інфраструктури та житлового фонду, на II етапі запровадити державне страхування іноземних інвестицій, на III етапі забезпечити розвиток індустріальних парків. Автор довів, що досягнення бажаних результатів передбачає формування комплексного механізму стимулювання та регулювання інвестиційного розвитку регіонів, розроблення ефективних інструментів кредитування інноваційно-інвестиційних технологій, диверсифікації високотехнологічних проєктів з метою створення для регіону іміджу як високорозвиненого та конкурентоспроможного, формування інвестиційно-інноваційних кластерів та стимулювання процесів концентрації фінансового капіталу.

Обґрунтованість одержаних результатів забезпечується шляхом комплексного використання в дисертаційній роботі загальнонаукових і спеціальних методів. Обрані методи відповідають сутності об'єкта дослідження. Об'єкт (публічне управління інвестиційним розвитком регіону) і предмет (організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону) дослідження відповідають заявленій темі. Поставлені дисертантом завдання розкривають мету дослідження. Структура дисертації логічна, матеріали розділів викладено відповідно до мети і поставлених завдань.

Викладене вище свідчить про достатній рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження. Висновки - в цілому відповідають поставленим завданням, відповідно відтворюються в оприлюдненому тексті анотації.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях

Оцінюючи зміст дисертаційного дослідження, можна стверджувати, що отримані наукові результати є достатньо аргументованими та обґрунтованими. Представлена до захисту робота є самостійною, інноваційною – в ній здебільшого порушуються питання, які характеризуються невисоким рівнем розробки в Україні. Наукова новизна та висновки дисертації сформульовані конкретно, отримані на основі логічного та послідовного викладу матеріалу. Розділи дисертаційної роботи взаємопов'язані між собою та структурно доповнюють один одного.

Зазначене дозволяє зробити висновок про достатню обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації, а також про логічність, системність, послідовність та комплексність викладу матеріалу.

Власне наукова новизна отриманих автором результатів полягає в тому, що в дисертаційному дослідженні Пронь Лесі Михайлівни *уперше* розроблено модель комплексного організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, основними структурними компонентами якого визначено нормативно-правовий та організаційно-управлінський механізми, що, на відміну від наявних підходів, дозволяє його розглядати як цілісну організаційно-функціональну та інституційно-правову систему, за допомогою яких досягається можливість забезпечення значних параметрів ефективного інвестиційного розвитку регіону та вирізняється такими особливостями як існування системи органів публічного управління, що, в межах наданих компетенцій, в рамках дотримання нормативно-правових норм, виконують завдання управлінського характеру щодо публічного управління інвестиційним розвитком регіону, а також здійсненням організаційно-розпорядчих дій щодо досягнення поставлених цілей публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

До методологічних здобутків автора слід віднести:

- модель нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону шляхом пропозиції його реалізації в контексті забезпечення модернізації системи стратегічного планування та її законодавчого регулювання, що обумовлює необхідність перегляду та уточнення самого стратегічного планування через унормування положень щодо інвестиційного розвитку регіону в комплексній програмі, в

прогнозному плані, схемі, в цільовій програмі та в процесі формування техніко-економічного обґрунтування інвестиційного розвитку регіону, що сприятиме усуненню декларативності застосування даного механізму;

- концептуальні підходи до виявлення особливостей та оцінки ефективності застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в різних областях України на основі наступних параметрів: наявності та кількості стратегічних документів, в яких відображено цілі щодо інвестиційного розвитку; наявності окремого структурного підрозділу, що відповідає за інвестиційний розвиток; співпраця між органами влади та громадським середовищем задля формування інвестиційного клімату, наявності розгалуженої мережі таких організацій; зростання обсягів інвестицій в регіоні;

- модель організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону шляхом надання пропозиції цілеспрямованого поєднання форм і методів публічного управління, функціональних його підсистем, що покликані забезпечувати моніторинг й діагностику факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, реалізовувати завдання щодо фінансового планування та прогнозування, організації ресурсного забезпечення, а також контролю за процесом інвестиційного розвитку регіону, що дозволить досягнути бажаного ефекту та забезпечити підвищення показників ефективності й якості публічного управління у сфері інвестування на рівні регіону;

- структуру організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону шляхом надання пропозиції створення на рівні регіону Ради омбудсмана як постійно діючого консультативно-дорадчого органу, що забезпечить посилення прозорості органів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, налагодження взаємодії між суб'єктами, що здійснюють інвестиційну діяльність, а також взаємодію із громадськістю, та введення в апарат органів публічного управління інвестиційним розвитком на рівні обласної ради посади амбасадора, діяльність якого буде спрямована на пошук інноваційних методів забезпечення інвестиційного розвитку регіону, посилення його інвестиційної привабливості та розроблення механізмів залучення інвестиційних ресурсів на основі інновацій та новаторства.

Основні положення дисертаційного дослідження опубліковані в 32 наукових працях, у тому числі, в наукових фахових і закордонних виданнях – 9 статей, апробація матеріалів дисертації - в 23 публікаціях.

Варто відмітити, що апробація результатів дослідження на науково-практичних конференціях демонструє планомірність і системність роботи

здобувача протягом всього періоду роботи над дисертацією. Зміст анотації ідентичний основним положенням дисертації. Опубліковані наукові праці повною мірою відображають основні положення та результати дослідження.

Практичне значення і впровадження одержаних результатів дослідження

Результати дисертаційного дослідження були використані в роботі підрозділів місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, закладів вищої освіти, громадських організацій, а саме: ГО «Відкрите суспільство України» (довідка № 08/09 від 09.08.2023 р.), ГО «Агенція відновлення та розвитку» (довідка № 01/02 від 16.08.2023 р.), Вигодської селищної ради Івано-Франківської області (довідка № 411 від 22.08.2023 р.), Спаської сільської ради Калуського району Івано-Франківської області (довідка № 1203/02-16 від 23.08.2023 р.), Департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Івано-Франківської обласної державної адміністрації (довідка № 06.1-12/803 від 25.08.2023 р.), Департаменту міжнародного співробітництва та євроінтеграції громад Івано-Франківської обласної державної адміністрації (довідка № 409/02.3/42/2-23 від 25.08.2023 р.), Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, а саме, на кафедрі управління та бізнес-адміністрування (довідка №03.04-29/12 від 29.08.2023 р.).

Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації

Аналіз змісту анотації та основних положень тексту дисертаційного дослідження Пронь Лесі Михайлівни засвідчив їхню повну ідентичність в частині формулювання мети, об'єкту, предмету, завдань,- положень новизни, висновків до розділів, загальних висновків. Загалом зміст анотації відтворює інформацію про методологію дослідження, способи аргументації положень, основні ідеї тексту дисертації, викладені стисло.

Анотація не містить інформації, яка була б відсутньою в дисертації. Дисертація та оприлюднена анотація оформлені згідно з Вимогами до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 44, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 03.02.2017 за № 155/30023.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

У цілому, відзначаючи позитивні складові поданої до захисту дисертації, водночас, потрібно висловити деякі зауваження та побажання:

1. В розділі першому, зокрема в підпункті 1.1 «Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону як наукова проблема» автор аналізує чинники впливу на публічне управління інвестиційним розвитком регіону. Варто, на нашу думку,

приділити увагу взаємодії органів державної влади із бізнесовими структурами, інвесторами, також і з вищими навчальними закладами, як інноваційними центрами регіонів.

2. В другому розділі, зокрема, в підпункті 2.1. «Організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону» автор проводить оцінювання обсягів капітальних інвестицій в Україні впродовж тривалого періоду часу, що характеризується як відносно стабільним соціально-економічним розвитком, так і загостренням кризових станів. Проте, на нашу думку, автору доцільно було провести аналіз динаміки обсягів реальних капітальних інвестицій на душу населення в Україні. При цьому були б враховано всі макроекономічні чинники для порівняння.

3. Також в другому розділі, в підпункті 2.3 «Ефективність застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області» варто було б звернути увагу на механізм реалізації Департаментом інвестиційної політики, проектів, міжнародних зв'язків, туризму та промоцій міста інвестиційної політики (створення інвестиційної мапи для малого та середнього бізнесу, програми лояльності та підтримки для релокованого бізнесу).

4. У третьому розділі в підпункті 3.1 «Можливості застосування практики держав ЄС для вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні» поряд із дослідженням можливостей застосування практики держав Європейського Союзу щодо вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні, доцільно було проаналізувати, які практики країни ЄС застосовували щодо стимулювання інвестиційної привабливості регіонів в умовах політичних, економічних чи соціальних криз.

Водночас, висловлені зауваження та пропозиції, мають, в основному, рекомендаційний і дискусійний характер, впливають із складності й багатогранності досліджуваної теми та окреслюють перспективні напрями подальших наукових розробок досліджуваної проблематики. Саме тому вони не знижують загальної позитивної оцінки наукового дослідження, його наукової та практичної цінності.

Загальний висновок та оцінка дисертації

Дисертаційна робота Пронь Лесі Михайлівни «Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону» є самостійним, завершеним науковим дослідженням.

Актуальність обраної теми дослідження, обґрунтованість наукових положень та висновків і запропонованих автором рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність, достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях свідчать про глибоку наукову самостійність автора, високий рівень підготовленості дослідження.

Одержані автором результати забезпечують розв'язання актуального наукового завдання в галузі науки «Публічне управління та адміністрування», яке полягає у розробленні моделі комплексного організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Дисертація відповідає вимогам, встановленим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та Вимогами до оформлення дисертації (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40), а її автор Пронь Леся Михайлівна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

завідувачка кафедри менеджменту
та бізнес-адміністрування

Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

кандидат економічних наук, доцент

Антоніна ТОМАШЕВСЬКА

ПІДПИС *Томашевської А.*
ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу кадрів
С.М.Руд Орест Станіско
« 12 » 01

